

ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಹಾಮೇಳ

ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಹಾಮೇಳವು ವಾರದ ಹಿಂದೆ ಮುಂಬೈನ ಡೋಂಬಿವಿಲಿಯಲ್ಲಿರು ಸಾವಿತ್ರಿಭಾಯಿ ಷ್ವಲೆ ಕಲಾಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು. ಧಾರವಾಡದ ಕನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆ ಪರಿಣಿಸಿದ್ದ ಮೂರನೇ ವರ್ಷದ ಸಮೇತನವಿದು. ತಮಿಳನಾಡು, ಗೋವಾ, ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಮುಂಬೈ ಭಾಗದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅತ್ಯಾರ್ಥಿಕದಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ನಮ್ಮ ಸಮುದ್ರಿದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮುಕ್ತಾಯ ಸಮಾರಂಭದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದವರು ಖ್ಯಾತ ಪತ್ರಕರ್ತರ ಕನ್ನಡದ ಕಟ್ಟಾಳ ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು.

ಪತ್ರಿಕಾಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಭೀಷಣಿತಾಮಹರೆಂದೇ ಖ್ಯಾತಪಡೆದ ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾದಾರಿ. ಅವರ ದೇಹಕ್ಷಯೇ ಮುಖ್ಯ ಆವರಿಸಿದೆ, ಮೆದುಳು ಮಾತ್ರ ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಶರೀರ ಜರುಂಗಿರಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಕನ್ನಡಪರ ಕಾಳಜಿ ಎಳಷ್ಟೂ ಕುಂದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಗಜನೆ ಇದ್ದಂತೆ. “ನ್ಯಾಯಿನಿಷ್ಟು, ದಾಕ್ಷಿಣಾಯಿ ನಾನಲ್ಲ, ಲೋಕಪಿರೋಧಿ ಶರಣಾರಿಗೂ ಅಂಜುವನಲ್ಲ” ಎನ್ನುವ ಬಸವಣ್ಣನವರ ನಿಲುವ ಅವರದು. ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುವ ಸೇನಾಪತಿಯಂತೆ ಅವರು ಕೇಳುಗರನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸುಬಲ್ಲರು. ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡಿಗ-ಕನಾಟಕ ಕುರಿತಂತೆ ತಮ್ಮ 93 ವರ್ಷದ ಇಳವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅಗಾಧ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಅಂತಿಸಿದ್ದಿಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಅಧಿಕಾರಿಯುತವಾಗಿ ಅವರು ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲರು, ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಬಲ್ಲರು: ಪ್ರೋಚುರಿಸರು ತಮ್ಮ ರಾಜಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮದವೆಯಾದ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರಾಜಪ್ರತ್ನಿಗೆ ಮುಂಬಿಯಲ್ಲಿರುವ Bombay Island ನ್ನು ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಆತ ಕ್ರಿಸ್ತೀ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗೆ ವಹಿಸಿದನು. ಮುಂಬಿಯ ನಗರದಲ್ಲಿ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಳಿಗೆಯನ್ನು 1676 ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ಕ್ರಿಸ್ತೀ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯವರು “ತಮ್ಮಾಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ - ಕನ್ನಡ ಇಲ್ಲವೇ ಪ್ರೋಚುರಿಸಿದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದು ಜಾಹೀರುನಾಮೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದರು ಎಂಬ ಅಪರೂಪದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಚರ್ತೃಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅವರು ತಮ್ಮ ಭಾಜಣಾದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಮೆರಿಕೆಗೆ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆಂದು ಹೊರಟುನಿಂತ ಸಂಭಾರ. ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಏಸಾ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ಪಡೆಯುವ ಕೆಲಸ ತುತಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ರಿಜರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಒಂದಿಗೆ ಓಡಿದರು. ಅಂದು ಶನಿವಾರ, ವೇಳೆ ಆಗಲೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಒಂದು ಗಂಟೆ. ಆಗ ಅಮೆರಿಕೆಗೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ 960 ಡಾಲರುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರು ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಡಾಲರ್ ದೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ವಿದೇಶಿ ವಿನಿಮಯ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರಿ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟ್ವಾದು ಡಾಲರುಗಳು ಸಿಕ್ಕಲಾರವೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ‘ದಯವಿಟ್ಟು ಲೆಕ್ಕ ಮಾಡಿ’ ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿದರು. ಅದುವರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅಧಿಕಾರಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಗ್ಗಿ ಎಣಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಅದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಕೂಡಲೇ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ‘ಸುಮ್ಮೇ ಸಹಿ ಮಾಡಿ ಮಾರಾಯಿ’ ಎಯರು. ಆತ ಇವರ ಮುಖಿ ನೋಡಿದ; ಮರುಮಾತಿಲ್ಲದೆಯೇ ಸಹಿ ಹಾಕಿ ಡಾಲರ್ಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿಕೊಟ್ಟಿನಂತೆ. ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸೇಳಿತ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಮಾತ್ರ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಉದಾಹರಣೆಯು ಪೂನಾದಿಂದ ಮುಂಬಿಯಿಗೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಹೈವೇನಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾಣಿಸುವಾಗ ಟೋಲ್‌ಗೇಟ್ ಬಳಿ ನಮಗಾದ ಅನುಭವವನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದಿತು. ನಮ್ಮ ಕಾರಿನ ಚಾಲಕ ಟೋಲ್ ಪಾವತಿಸುವಾಗ ಕೌಟರ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಕ್ಯಾಟಿಯರ್ ನಮ್ಮೆನ್ನು ನೋಡಿ ‘ನಾನೂ ಕನಾಟಕದವನೇ, ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲೇ’ ಎಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿ ಕೈಮುಗಿದ ದೃಶ್ಯ ಕಣ್ಣಿರುದೆ ಸುಳಿಯಿತು.

ಸಮಾರಂಭ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಸ್ಥಳೀಯ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಮತ್ತು ಶಾಲಾಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಜರುಗಿದವು. ದೂರದ ರಾಮದುರ್ಗದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಡೋಳು, ಹಾಡಿನ ತಂಡದ ಕಲಾವಿದ ನಿರೂಪಿಸಿದ ಫೆಟನೆ ಸಭೆಯನ್ನು ನಗೆಗಡಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿತು: ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳು ಒಮ್ಮೆ ಪಂಡರಾಪುರದ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದಿದ್ದಳು. ವಿದೇಶಿ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳು ವಿಶ್ವಲನ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿ “Wonderful” ಎಂದು ಉದ್ದರಿಸಿದಳಿತೆ. ಅರೆಬರೆ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿದ್ದ ಆ ವಿದೇಶಿ ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಸಹನೆಗೊಂಡಿದ್ದ ಆ ತಾಯಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪದದ ಅರ್ಥ ಗ್ರಹಿಸದೆ ಏರುದನಿಯಲ್ಲಿ ‘ವಂಡರ್ಪುಲ್’ ಅಲ್ಲಾ ಕಣೆ ‘ಪಂಡರಾಪುರ್’ ಎಂದು ಆಗೆ ತಿಳಿಹೇಳಿದಳಿತೆ!

ಸಿರಿಗೆರೆಯ ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಸಹ ಜಳ್ಳಿನಿಂದ ಪುಶ್ಟಿ ವಿಜೇತರಾದ ಡಾ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ ವಿರಚಿತ ‘ಅಲಿಬಾಬಾ ಮತ್ತು ನಲವತ್ತು ಮಂದಿ ಕಳರು’ ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿದರು.

‘ಅತಿಯಾಸೆ ಗತಿಗೇಡು’ ಎಂಬಂತೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಲೀಚಾಬನ ಆನ್ನಿ ಖಾಸಿಂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೋಚಲು ಹೋಗಿ ಕಳರ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕು ದುರಂತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲೀಚಾಬ ಮಾತ್ರ ಅತಿಯಾಸೆ ಪಡದೆ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ಎಮ್ಮೇ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಪಡೆದು ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಳತೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಪ್ಪಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಹಲವು: ಅಲೀಚಾಬ ಅತಿಯಾಸೆಪಡದಿದ್ದರೂ ತನ್ನದಲ್ಲದ ಹಣವನ್ನು ತಂದದ್ದು ವಷ್ಟಿರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿ? ಅದೂ ಸಹ ಕಳತನವೇ ಅಲ್ಲವೇ? ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಪರಧನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು ಎಂದು ಭಾರತೀಯ ದರಶನಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ. ಕಳರು ನಲವತ್ತೇ ಮಂದಿ ಏಕ? ಜಾಸ್ತಿ ಏಕರಬಾರದಾಗಿತ್ತು? ಪ್ರಾಯಃ ಆಗಿನ ಕಾಲಮಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಲವತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಇದಿರಬಹುದು. ಈಗ ನಲವತ್ತಲ್ಲ, ನಲವತ್ತರ ಮುದೆ ಎಷ್ಟು ಸೌನ್ಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ಹಗಲುಗಳರು ಈ ದೇಶದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಮುಂಬಿಯಿಯ ನಮ್ಮ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಯಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಭಾರತದ ವಾಯುಸೇನೆ ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂಡ ಹೆಲಿಕಾಪ್ರೋ ಹಗರಣ ವರದಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಎರಡು ವಾರಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಆತ್ಮೀಯ ಶಿಶ್ಯರು ಕೆಲವರು ಮತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. 70 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ವಿಯೆನ್ನಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಿಂದ ನಮ್ಮ ಅವರ ಪರಿಚಯ. ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವೆದ್ಯಾದ ಅವರಿಂದ ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಆಶ್ರಯ ಹಾಗೂ ಆಫಾತ್ರಾರಿ ಸಂಗತಿಯೊಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸದ ಅವರು ಕನಾಟಕದ ರಾಜಕಾರಣಿಯೊಬ್ಬರು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ಧನಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಾಗಿ ಆ ರಾಜಕಾರಣ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಂತೆ. ನಂತರ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಸರಕಾರದಿಂದ ಮುಂಜೂರು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಹಣದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಪಸೆಂಟ್ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರಂತೆ. ಇದರಿಂದ ಅಸಹ್ಯಗೊಂಡ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಂಘಟಕರು ಆ ರಾಜಕಾರಣಿಯ ನಿಲಾಜ್ಞ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಾರಾಸರಿಗಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರಂತೆ. ಕನ್ನಡದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಉಂಟಾಗಿ ನಿಲುಕೆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬೃಷ್ಪಾಚಾರ ತನ್ನ ಕಬಂಧಬಾಹುಗಳನ್ನು ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಗಳಾಚೆಗೂ ಬಾಚಿದೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ನಿದರ್ಶನ ಬೇಕೆ?

21.2.2013

**ಶ್ರೀ ತರಳಭಾಣು ಜಗದ್ವಾರು
ಡಾ॥ ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಿವಾಚಾರ್ಯ ಮಹಾಸಾಮಿಗಳವರು
ಸಿರಿಗೆರೆ**

